



KS. DANIEL BRZEZIŃSKI

UNIwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

DANBR@UMK.PL

ORCID: 0000-0003-4680-3055

OD REDAKCJI

Drugi numer naszego kwartalnika w 2024 roku rozpoczyna opracowanie ks. Wojciecha Barana, w którym została omówiona kwestia dyspensy od ślubów zakonnych, zawarta w jednym ze średniowiecznych manuskryptów przechowywanych w Bibliotece Jagiellońskiej i podjęta niegdyś przez Benedykta Hessego z Krakowa. Opierając się na myśli Tomasza z Akwinu, Hesse twierdził, że nie ma możliwości dyspensowania mnicha od trzech ślubów zakonnych. Choć ów problem badawczy dotyczy bezpośrednio późnego średniowiecza, to jednak jego istota w odniesieniu do życia monastycznego i zakonnego w Kościele pozostaje wciąż aktualna.

W świat średniowiecznej dysputy filozoficzno-teologicznej wprowadza nas również ks. Łukasz Libowski, szukając odpowiedzi na pytanie, jak postrzegali człowieka wiktoryni żyjący w podparyskim opactwie św. Wiktora. Złoty okres rozwoju ich wysokiej kultury intelektualnej i duchowej przypada na wiek XII. Autor – odnosząc się do dzieł Hugona ze św. Wiktora, który stał na czele platońsko-augustyńskiej szkoły wiktorynów i którego idee rozwijali wiktoryni kolejnych generacji – przedstawia człowieka jako *homo dynamicus* (był dynamiczny) i omawia owe wymiary ludzkiego dynamizmu w perspektywie scholastycznej.

Do średniowiecznej tradycji chrześcijańskiej, ujmującej człowieka w odniesieniu do Boga i stworzonego przezeń świata, nawiązuje tak-

że artykuł Katarzyny Górczyńskiej-Sady, stanowiący próbę filozoficzno-teologicznej interpretacji koncepcji ludzkiej duszy na podstawie pism Simon Weil.

Natomiast ks. Szczepan Szpoton uwrażliwia czytelników na zagrożenia, jakimi są nadużycia duchowe. Autor stara się opisać fenomen owych nadużyć, wskazać osoby, które są na nie narażone oraz określić obszary, w których może do nich dochodzić. Jako konsekwencje nadużyć duchowych przedstawia zjawisko zawładnięcia, wyrażające się w przejęciu władzy nad sumieniem, całkowitą uległością i totalną kontrolą nad życiem jednostki. Wskazując skutki nadużyć duchowych, w artykule nakreślono też odnośne drogi wyjścia i prewencji.

W dziale „Teologia” zamieściliśmy również artykuł ks. Marka Jodkowskiego o historii diecezji chełmińskiej: strukturze i funkcjonowaniu kurii diecezjalnej w Pelplinie za czasów biskupa Anastazego Sedlaga, czyli w latach 1834–1856.

Historii i jednocześnie współczesności Kościoła dotyczy tekst Dawida Makowskiego o lektoracie jako najstarszej niższej, liturgicznej posłudze w Kościele. Autor omawia powstanie i wczesny rozwój owego *ministerium*, które obecnie – podobnie jak w starożytności chrześcijańskiej – nie jest już rozumiane wyłącznie jako jeden ze „stopni” na drodze ku sakramentowi święceń.

Z kolei refleksja z dziedziny liturgiki zaprezentowana przez Aleksandrę Rostowską skupia się na liturgii jako czasie i miejscu zbawczego dialogu pomiędzy Bogiem i Kościołem. Autorka ukazuje teologię Mistycznego Ciała Chrystusa jako wspólnoty słuchającej.

W dziale „Rodzina” znalazły się dwa artykuły.

W pierwszym z nich ks. Roman Buchta przypomina, że Kościół domowy to rodzina uczestnicząca w życiu parafii. Zwraca uwagę, że o ile teologia rodziny jako „Kościoła domowego” znalazła pełne rozwinięcie w nauczaniu II Soboru Watykańskiego, o tyle rodzi się uzasadniona wątpliwość, czy w taki sposób postrzegają siebie i są postrzegane we wspólnocie parafii współczesne chrześcijańskie rodziny? Czy są świadome swojej misji i odpowiednio do jej podjęcia przygotowane? Autor dokonał prezentacji wyników badań empirycznych na ten temat, przeprowadzonych wśród małżonków oraz kapłanów archidiecezji katowickiej.

Aneta Krupka zaś przybliży stanowisko kardynała Angelo Scoli wobec teologii ludzkiego ciała. Włoski purpurat promuje nauczanie św. Jana Pawła II w tym zakresie, podkreślając wpływ na nie wcześniejszych dzieł filozoficznych i literackich Karola Wojtyły. Kardynał Scola wykorzystuje także teologię ciała do interpretacji synodów o rodzinie, które odbyły się za pontyfikatu papieża Franciszka. Zwraca przy tym uwagę, że współczesne *Magisterium Ecclesiae* winno być odczytywane w ciągłości nauczania. Dla teologii małżeństwa i rodziny ważne jest, aby ideał przedstawiony przez św. Jana Pawła II został przełożony na aktualny język duszpasterskiej praktyki. Zdaniem kardynała Scoli nie da się tego uczynić bez odnowienia integralnej wizji sakramentów oraz bez ciągłego pogłębiania teologii sakramentu małżeństwa.

Życzymy – jak zawsze – ciekawej i inspirującej lektury.

Ks. Daniel Brzeziński
redaktor naczelny